72826 - Kalp Gaflet Hâlindeyken Dil İle Yapılan Zikir Sevap Kazandırır Mı?

Soru

Tesbih çekip Allah'ı zikrettiğimde kalbim farklı düşüncelere dalıyor dalıyor. Bu durumda kalbim gaflet hâlindeyken yaptığım tesbih sebebiyle sevap kazanır mıyım?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Allah Teâlâ'yı zikretmek, amellerin en büyüğünden ve ibadetlerin en faziletlisindendir. Onun faziletine, emredildiğine ve teşvik edildiğine dair birçok nas gelmiştir. Bunlardan biri şu hadistir:

"Size amellerinizin en hayırlısını, Rabbiniz katında en temiz olanını, dereceler bakımından en yükseğini, altın ve gümüş infak etmekten daha hayırlı olanını ve düşmanla karşılaşıp onların boyunlarını vurmanızdan, onların da sizin boyunlarınızı vurmasından daha hayırlı olanını haber vereyim mi?"
Sahabiler: "Evet" dediler.
Buyurdu ki: "Allah Teâlâ'yı zikretmektir."
(Tirmizî 3373, İbn Mâce 3790; sahih)

Zikrin en kâmil olanı, kalp ile dilin birlikte zikretmesidir. Bundan sonra yalnız kalple yapılan zikir, sonra da yalnız dil ile yapılan zikir gelir. Bunların her birinde—inşallah—sevap vardır.

Nevevî şöyle demiştir:
"Zikir bazen kalple, bazen dille olur. En faziletlisi kalp ve dilin birlikte olmasıdır. Eğer biriyle yetinilecekse kalp daha faziletlidir."
(*el-Ezkâr*, s. 20)

Ancak kalplerin hallerini bilen âlimler, sadece dil ile yapılan zikrin faydasının az, meyvesinin zayıf

olduğuna dikkat çekmişlerdir.

İbn Kayyim şöyle der:
“Zikir bazen kalp ve dil ile birlikte olur ki bu en faziletli zikirdir. Bazen sadece kalple olur ki bu ikinci derecedir. Bazen de sadece dil ile olur ki bu üçüncü derecedir.

En faziletli zikir, kalp ile dilin birlikte olduğu zikirdir. Kalp zikri, marifeti doğurur, sevgiyi harekete geçirir, hayâyı artırır, korkuyu uyandırır, murakabeye sevk eder ve insanı ibadetlerdeki kusurdan ve günahlardaki gevşeklikten alıkoyar.

Sadece dil ile yapılan zikir ise bunların hiçbirini doğurmaz; bu yüzden meyvesi zayıftır.”
(*el-Vâbilü’s-Sayyib*, s. 120; ayrıca bkz. *Medâricü’s-Sâlikîn* 2/420)

Sonuç:
Kalp gaflet hâlinde olsa bile dil ile yapılan zikir tamamen boşa değildir; kişi buna da sevap kazanır. Ancak asıl kemal, kalbin de hazır bulunmasıdır. Bu sebeple mümin, zikri yaparken kalbini de hazır hâle getirmeye gayret etmelidir.

Allah’tan, bizi kendisini çokça zikreden ve şükreden kullarından kılmasını, zikrinde, şükründe ve güzel ibadetinde bize yardım etmesini dileriz.

Allah en iyi bilendir.